

Mityku Ákos - Az ejtőernyős (elvtársi)úri szabó

Mityku Ákos a már letűnőfélben lévő kommunista világ utolsó (de)generációjának pöffeszkedő elvtárs-mutáns alakja volt, aki tanácsi ejtőernyősként transzponálta magát a jövőbe.

Menyétszeméből sugárzott az alamusziség és a haszon iránti kiolthatatlan vágy. Ravaszdi egyéniségét csak a csalozófusok különös kategóriájába lehetett volna sorolni.

Imádta, ha jólétesültnek tartják, ehhez néhány magas polcon tobzódó ismerőseinek magánügyét bulvár körülírással, nevetséges prédaként bedobta a köztudatba. A felsőbb kapcsolatrendszere iránti áhítata, annak prédikátorszerű hirdetése doppingszerként járta át fontosságtudatát. Kísérteties hahotázásaival előadás közben gyakran belemart hallgatóközönsége gerincébe.

– Ahhoz a személyiséghez, akiben a képmutatás ötvöződik a szemfülességgel, nehéz egyenes módon alkalmazkodni. – mondta Bettike egy „kiosztós-szivatós” értekezlet után a tanáriban újdonsült főnökünkről.

Ha Ákost megsértették, a gyűlölet kovásza fortygott benne és azonnal letorkolta, aki a szeme elé került. Mindig is büszkén vállalta, fennszóval hirdette: – Szemfüles szabóinasként kezdtem!

A 60-as évek végén figyeltek fel rá, amikor szakszervezeti gyűléseken rendszeres hozzászólásaiban kérlelhetetlen keménységgel ostromozta a szocialista erkölcsöt idegen „lazaságot”.

Aztán kiderült, hogy nemcsak törekvő KISZ-tag, de agrárproletár-családból is származik, – meg az életkorával nagyot javít a káderezési statisztikán, ezért az illetékes elvtársak soron kívül beiskolázták.

A kiemelt agilis ifjú a káderpozíciót élvezve elvégezte a szakoktatói iskolát is, (elvtársi) úri szabó szakon.

Elkötelezett kommunistaként – tűvel és cérnával – menet közben sikerült a Munkásőrségbe is bedolgoznia magát, majd az itt szerzett kapcsolatai a Megyei Tanács alsó-kiszolgáló apparátusába segítették...

Mityku karrierje innen aztán már meredeken ívelt felfelé: kiemelkedő tehetségét mutatja, hogy elég volt számára néhány röpke év a tanácsi alsó-apparátcsikok között, és megtanult igazán helyezkedni, előrejutni.

A hivatali intrikák kiskatéját hamar elsajátította. Mosolyogva nyelte le, ha piszkálták, de később legalább egy-két jól elhelyezett pletykamorzsával mindig törlesztett – a nyomokat okosan eltüntetve.

Nyíltan különben soha nem támadt senkire! Persze, ha biztatást vélt kapni, akkor megmutatta oroszláncörmeit...

Az apparátus klikk-háborúinak dzsungelében igazi intrika-bozótharcossá vált, – így téve nélkülözhetlenné magát hivatali vezetői számára.

Hiába jutott egyre feljebb, – be az igazi tanácsi apparátusba – soha nem felejtette el, hogyan lehet szinte mindenkit levenni a lábáról: néha akár egész ruhatárat is alkotott, mert a tű-cérna-olló itt is mindenkor csodafegyvernek bizonyult.

A „potya” varratásoknak aztán utólag mindig megkérhette az árát... Mert többre-másra sóvárgott, szerette volna megmutatni „terepen” a rátermettségét. Ezt elérendő, több vasat is tartott a tűzben; szorgalmasan varrogatott a Megyei Pártbizottság elvtársainak is!

A felkészülés ilyen kemény évei után állhatatossága és hűsége végre elnyerte jutalmát, amikor már pártbizottsági hátszéllal is megtámogatva az igazi hatalom jogarát adták kezébe: középiskolákat ellenőrizhetett szakfelügyelőként!

Nagyon megtetszett neki az új társasjáték, mert pozíciójával másokat hivatalból vegzálhatott, és így csikarhatott ki végre ő is „potyát”. A szakmunkásképzőkbe szállt ki a legszívesebben, mert azok igazi kincsesbányák, terülj-terülj asztalkák voltak a számára.

Mitykut nemsokára oktatási vonalon a nyomásgyakorlás igazi és rettegett művészeként tartották számon. Társaságban – persze már csak a rendszerváltás után – többször eldicsekedett a régi, „gyümölcsöző” módszereivel.

A „szocialista” iskolai nevelést számon kérő kommandóinak „kifinomult” titkos formuláját ismerhettük meg kissé gyomorfordító előadásaiból, amiket különösen a fiatal beosztott tanárnőknek szeretett előadni nagyhangú, öntömjénező visszaemlékezések formájában.

Hogyan csinálták? A szakfelügyelők – előre kiosztott szerepek szerint – jól megkoreografált

színhátját előadva a területet „hidegen” és alaposan átvizsgálták, de közben soha egy dicsérő szó el nem hangzott egy ideig.

Hagyták az iskola vezetését „saját levében főni” a bizonytalanságtól, aztán önkritikát gyakoroltattak velük:

– Tárják fel maguk a hibákat, így mi jobban megbocsátunk! Mi láttunk mindent, amit el akartak titkolni az elvtársak! Tudjuk jól, mi van a díszletek mögött. Minden fülbe sűgött szakmai hiányosság, emberi mulasztás megbocsátást nyer... Bölcsőbb dolog most meggyónni, mint nekünk feltárni... Mert ha nem, annak írásos nyoma marad! És akkor nincs – már nem lehet – kegyelem!”

A kegyelmet persze el lehetett nyerni, ki lehetett érdemelni más úton-módon is: olykor néhány élelmes szakfelügyelő kocsijának csomagtartója megtelt, a legszebb bőraruval, ha a Bőriparti Szakmunkásképzőbe látogattak el, vagy máshol más termékekkel, amit éppen ott gyártottak. Az ellenőrzés után a pazar megvendéglés mindig kötelező volt!

A tanácsi aranyéletnek viszont véget vetett a 90-ben bekövetkezett rendszerváltás. A tanács sűllyedő hajójáról neki is menekülnie kellett. Ő azonban optimistán hitt az összeszabott-varrt kapcsolatrendszerében. Több, szerinte levajazott középiskolai igazgatói szék után kacsintgatott a városban.

Régi szakoktatói munkahelyéről olyan vonzó szirénhangokat hallott, amelyek felbátorították, hogy azonnal megpályázza ott a vezetői pozíciót. Az eredmény annál nagyobb arculcsapás volt a számára; még azok is ellene voksoltak, akik hívták.

A tanács megszűnése már csak hónapok kérdése volt. Így Mityku is bekopogott a főnökéhez útravalóul pénzt és tanácsot kérni. A kasszát éppen gondos előrelátással kipucolták, – tölts fel az új bagázs, – hát ő is „kapott” hatvan milcsit, elbocsátó szép üzenet helyett ukázt.

Az utolsó parancs így szólt: negyven milliót annak az iskolának adjon, ahol nem kíván elhelyezkedni, vagyis vésztartalékként egy olyan elvtársat kell segítenie, aki majd nehéz időkben valamikor viszonzhatja azt. A maradék húsz milliót megkaphatja apránként az a sulis, ahol ejtőernyősként diszkréten landol, mert pénz nélkül ejtőernyőst sehol be nem fogadnak! A helyet és a landolást is magának kell megszervezni!

Mityku még a régi víg munkásőr-lövészetek egyikén összeismerkedett Ábrahám igazgatóval, aki most is pártfogókat keresett iskolája felújításához és remélt minimális korszerűsítéséhez.

A Sefcsik Szakközépiskola ugyanis már jó egy évtizede nem tudott szinte semmit fejlődni, mert az egyik tanácsi osztályvezető és családja spekulációs célokkal ügyesen felvásárolta az intézmény körül lévő telkeket, romos házakat. A létfontosságú új tanterem és tornaterem építésére így nem volt lehetőség. A tanácsi üléseken Sodronyos István és mamelukjai rendre megtorpedóztak minden, az iskolával kapcsolatos felvetést.

A városi tanácselnök jól tudta, hogy hatalmának záloga az apparátus jóindulata, nem akarta

fontos osztályvezetőjét, egyik leghívebb vazallusát maga ellen fordítani. Így mindig csak éppen-fillérekkel és üres ígérekkel – szemforgató sajnálkozással – csitítgatta az újabb próbálkozásokat.

Mityku a kollégiumvezetői állásért cserébe nemcsak húszmilliót ígért be Ábrahám igazgatónak, hanem előre elkészített fejlesztési terveket is mutatott, – és mindezt az intézményvezetők által rettegetve várt rendszerváltás hajnalán!

A beharangozott pénz megérkezett, de csak a kollégium vakolására, a nyílászárók és az ócska bútorok, ágyak kicserélésére volt nagyon szűken elég... Az iskolának meg csupán fillérek jutottak néhány tanterem részbeni átalakításához. A fejlesztési tervek ezek után a gondnoknő irodájában porosodtak.

Ugyanakkor Mityku a tanári karnak nagy peckesen a tudtára adta, hogy a felújításért cserébe itt Ábrahám igazgató neki szánja közeli nyugdíjba vonulása után az iskola igazgatói posztját is! (Holott már mindenki tudta, alighogy megkapta a kollégiumvezetői címet, a rendszerváltás elsöpörte minden befolyását és csupán nem létező összeköttetésekkel tudott hóbörögni.)

A kollégiumi belépője – amit a pártszemináriumokon bemagolt leereszkedő vezetői stílusban komponált meg – egyszerűen siralmas volt. Látszott, hogy ő sem hiszi el a saját halandzsáját.

Ráadásul kezdetnek mindenáron be akarta bizonyítani, hogy elődje egy haszontalan semmirekellő volt, és bőszen új reformokról hadovált. Aztán sunyin figyelt: új intézkedéseire, ötleteire azonnali hozsannát várt. Ez egyfajta teszt volt: aki nem hajbókolt, az elveszett. Gúnyos hangnemben számon kért rajta valamit és kívárta a behódolást. Vagy elkezdte piszkálni: „nálam dolgozni kell kolléga!” és ezzel a szlogenné vált megszólítással kikényszerítette a behódolást.

A kollektíva tesztelésébe bevonta azokat az aljas ellenőrzési trükköket, amit szakfelügyelői korában betanítottak neki. Meg akart megszabadulni a tesztjén megbukott beosztottaktól, hiszen le akarta cserélni a nevelők felét – baráti körének frissdiplomás gyermekeire.

(Valójában, mint minden, minimális vezetői tapasztalat nélkül pikszisbe került pitiáner akarnok-zsarnok, félelmében megpróbált kicsinálni mindenkit, aki nem hódolt be neki.)

Sajátosan morbid vezetői stílusának az lett a következménye, hogy a kollégiumban dolgozókból alattvalók lettek. Vagy elfogadták az általa bevezetett „kegyúri” rendszert, vagy angolosan leléptek. Az elpályázó után felvett mameluk hajbókolással és besúgással hálálta meg „Ákos bátyám” jóságát.

Egyszer Szűrös kollégánknak sikerült lelepleznie Mityku extra vezetői képességeit. Egy májusi délután a tanteremmé átalakított könyvtár régi helyiségében tartott szilenciumot 25 tanulóval. Egyik diákja észrevette a kolivezetőt a nyitott ablak alatti virágzó aranyesőbokr takarásában, amint lopva a csoportot figyeli. Felfedezését megsúgta nevelőjének, aki halkan továbbadta a hírt körüljárva a teremben. Majd visszament a tanári asztalhoz, felemelte a kezét és beintett a fiúknak, akik tele torokból lelkesen harsogtak felé:

– Tanár úr kérem, tessék kinézni az ablakon! Mityku kollégiumvezető leskelődik ránk az ablak alatt!

Mire a „meglepődött” Szűrös kinézett és odaszólt vezetőjének:

– Gyere be Ákos! Hiszen te vagy a főnök! Neked bármikor jogod van bejönni hozzánk ellenőrizni, nem kell itt lapulnod a bokor mögött!

Az rákvörös lett, hogy így megszégyenítették, ráadásul a gyerekek előtt. A következő tanévben Szűrösnek már új munkahelyet kellett keresnie, mert Mityku nem tudta megbocsátani hiúsága illetén szívenszűrését.

A tantestületben sajátos munkamorál alakult ki; fontos volt, hogy ne történjen semmilyen különleges esemény, ami a vezető nyugalmát zavarja.

– Aki beteg, az eleve lógós. – hirdette szlogenjét, hiszen ő sohasem volt táppénzen. – Ne akarjon a sulis és a TB pénzén otthon pihengetni.

Hamar divat lett a munkahelyen a bent „helytálló” munkatársak körében az otthon „pihengető” lógós kolléga szidása.

Az igazgató felé pedig büszkén jelezték, hogy a beteget helyettesítési díj nélkül pótolják, hogy még jobban érezze az illető, milyen teher egy lógós. (Ezért a törvénytelenységért senki nem mert szólani, mert félt, hogy Szűrös sorsára juthat.)

Ibolya kolléganőnk tavasszal táppénzre ment a szívbetegségével. Autóbusszal kórházi kivizsgálásra indult, amikor felszállt, „vígan kacarászni” látta Mityku egyik legbuzgóbb besúgója. Jelentése után már aznap „táppénzcsaló” jelzővel ruházták fel és másnap otthonában vezetői ellenőrzést kapott.

Ibolya a kertjében pihenve, resignáltan fogadta illusztris látogatóit, akik kételkedtek betegségében. (Később, már nyugdíjba vonulása után sikeres szív műtéten esett át...)

Szatmári Bandi már nem volt ilyen szerencsés. Egy húsvét előtti vasárnap délután a beérkező diákokat fogadtam a kollégiumban, amikor Bandi váratlanul betoppant a nevelői szobába:

– Üzenem mindenkinek, hogy holnaptól táppénzen leszek – dadogta félszegen. – De nem vagyok lógós. – tette hozzá lesütött szemekkel. –Tényleg beteg vagyok.

Nagy halom gyógyszert, és injekciós ampullákat vett elő.

– Ezt mind fel kell szednem. – mutatott rájuk. –El ne felejts szólani az Igásnak (az igazgatónak), barátom!

Szatmárit akkor láttam élve utoljára. Súlyos, többszörös áttétes rák betegségéről először csak a közvetlen családtagjait tájékoztatták az orvosok.

Mityku hétfőn felháborodottan érdeklődött Szatmárinétól, mikor számíthat férjére. A rossz hírt aztán „véletlenül” elkotyogta a második emeleten a diákoknak, akik így tudták meg, hogy csoportvezető tanárunknak legfeljebb két hónapja van hátra... Bandit aznap este tapintatosan – de a diákjai világosították fel valós állapotáról: elmondták, Mityku délután hogyan tájékoztatta a kolisokat, hogy „jövőre úgy készüljenek, új nevelőtanárunk lesz, mert András bácsi halálos beteg”.

Szatmári Bandi temetésére a legnagyobb koszorút vásároltatta meg, hogy a család bocsánatát elnyerje... De a temetés utáni első értekezleten már Bandi szerint helytelen életmódját kezdte firtatni. Erre jegyezte meg később Ibolya csendesen, csak úgy magunknak, mihez tartás végett:

– Aki az élőbe belerúg, annak a halott se szent...

Az első szabad önkormányzati választás hajnalán érte iskolánkat az igazgatóválasztás fontos eseménye. Az utódlás körüli sugdolódzások egyre jobban felerősödtek.

Mityku pöffeszkedő egoizmusa többször megsértette Ábrahám igazgató híveit, akik több évtizedes munkájukkal különleges tekintélyt harcoltak ki tanárként, de szakoktatóként is. Ákos a tanácstól történő kiebrudalását nem tudta érzelmileg feldolgozni. Olykor értelmetlen autokratikus kitöréseit, vagy éppen lekezelő modorát azoknak a pedagógusoknak is el kellett viselni, akik nem tartoztak alattvaló közé. Nyers kioktatásairól különféle történetek kezdtek terjengeni a suliban, amit ellenségei hátborzongató színezetben adtak elő a folyosókon és az órák közötti szünetekben.

– Úristen, mi lesz itt, ha a stafétát megkapja a dritől?! – tette fel többször a kérdést vészjósló hangszúllyal szakszervezeti bizalmink, akit Mityku egy elcserélt táska ürügyén egyenesen lopással vádolt meg elég nagy nyilvánosság előtt. Aztán még bocsánatot is elfelejtett kérni a megalázott kollegától.

Az egyik fiatal informatikus oktató szakmai naivitását az egész tanári szoba előtt figurázta ki, aztán a kegyelemdőfést az „édes fiam bamba vagy, hiába csinálod már a második diplomádat is az egyetemen” szöveggel adta meg. Titkolt szorongását jócskán hiányos végzettsége miatt ezzel árulta el sokadjár, itt is.

Végre Ábrahám igazgatóban is megjelentek a nyilvánvaló kétségek az utódlást illetően. Persze Mityku is rátett erre egy lapáttal. Elkezdte bírálni a nagyfőnök több évtizedes munkáját, egyes intézkedéseit a közös ebédek alkalmával figurázta ki - amit Ábrahám még valahogy elviselt, de a pályázás előtti hónapokban már túl sokszor hangzott el Mityku szájából a „ha én egyszer itt főnök leszek, más lesz itt minden” szlogen – ami a jól ismert előzmények után nagyon elgondolkodtatott mindenkit.

A „nagy átverés-showt” szakszervezetisünk találta ki: a hivatalos közlönyben iskolánk igazgatói pályázatát egy keretben hirdették meg, másik három városi középiskoláéval együtt. Egyetemi végzettséget és öt év gyakorlatot jelöltek meg követelményként.

Mityku és vazallusi köre először ledermedt, majd lezsibbadt: három napig a rendszerváltás miatt

bekövetkezett jogszabály-módosulásként értékelték a változást – emiatt volt a nagy csönd.

A hirdetés valójában egy ügyesen szerkesztett és időzített „kacsa” volt, aminek „gágogásával” egy csapásra megváltozott a közhangulat a suliban. Ezt kihasználva szakszervezeti bizalmink gyorsan körbejárt és mindenkitől azonnali hűségnyilatkozatot kért Hálósi Zoli mellett, aki egyedül rendelkezett egyetemi diplomával közösségünkben:

– Egy külsős idegentől tartani kell! – bölcsekedett bizalmink. – Lehet, hogy magával hozná a pereputtyát, és csapatunk harmadát lecserélné a joghézagokat kihasználva. Az eszkimók alaszkai törvényét se feledjétek gyerekek – toldotta meg határozottan. – Ha a falka nem akarja másoknak kiszolgáltatni magát, mindig saját maga közül választ vezérkutyát!

Három nap után, mire kerülőúton az önkormányzattól Mityku Ákos megtudta, hogy tévedés történt, és elég a főiskolai végezettség is az igazgatói állás betöltéséhez, a tábora ekkorra már úgy szétszéledt, hogy még a választási bizottságba berakott embere is dezertált tőle.

Így megkereste riválisát és bejelentette, hogy nem jelölteti magát. Egyből taktikusan hűségnyilatkozatot is tett, majd bizalmaskodva elregélte, hogy csupán felsőbb (természetesen nem létező!) kapcsolatai noszogatták erre a pályázatra, de valójában a kollégiumvezetői cím bőven elég a számára – és még búcsúzóul újra teljes támogatásáról biztosította az egyetlen pályázót. Cserébe azt kérte, hogy kijárhasson Bagolyfalvára varrást-szabást tanítani. (Oda, ahová 40 millió forintot utalt ki a megyei tanácstól haver-igazgatója iskolájának!)

Igazgatóbarátja kiemelt óradíjjal hálálta meg a negyven milcsit, amivel komoly fejlesztést sikerült megvalósítania. Ákos tankolhatott a suli benzinkútjánál, és még külön megjutalmazták a gazdasszonyok képzésénél nyújtott magas színvonalú oktatómunkájáért.

„Felsőbbrendűségét” a bagolyfalvi tanárok hamar érzékelhették. Nem járt be a tanárba „lealacsonyodni” a mezei „pórnép” közé, a szüneteket kizárólag az igazgatói irodában vagy a titkárnő előszobájában töltötte.

Ha a folyosókon néha pedagógiai problémákról vitatkozott, az ő kollégiumát soha nem felejtette el megemlíteni. A beosztottairól szuperlatívuszokban beszélt, de délután már „saját törzsközönsége” előtt a bagolyfalvi oktatást emelte ki követendő példaként.

Hálósi igazgatói beiktatása után megváltozott Mityku mentalitása. Hetente kétszer tanított távol és ilyenkor megkövetelte, hogy minden rendkívüli eseményt titkoljunk el az iskola előtt. Ha délután beérkezett rezidenciájába, azonnali beszámolót követelt és rohant, hogy másodszor is megebédelhessen.

Ebéd után külön szertartás volt számára a konyhai dolgozók közé beülni, ahol egykori munkaskáder múltját megvallhatta és beszámolhatott erről a nyálas, elfajzott értelmiségi bagázsról – azaz beosztottairól, – akik nem mindig, és nem a megfelelő helyen vagy időben lesik parancsait. A tanári intézkedések bírálata a konyhában minden nap azért visszhangzott, mert vezetőként nem mondhatta el odafönn az irodában, akkor kilógott volna a lóláb... Távolléte. Valahol viszont ki kellett eresztenie a szárazgőzt.

A két lovat nem lehet egyszerre megülni szindróma örölte belülről, de pénzhétsége mindent elcsitított. Mozgalmas magánéletéről a konyhai dolgozókon keresztül szereztünk tudomást.

A tanácsi apparátusban divat volt flörtölni, egyfajta szoci-dzsentri kedvtelés volt az asszony mellett szeretőt tartani. Mityku személyiségét utólag elemezve rájöttünk, hogy Casanova-komplexusa befutott példaképeinek majmolásából eredhetett. Hamar megtanult szóvirágokkal bókolni az iskolák ellenőrzésekor.

A nagyvárosi lovag hódító mezében igyekezett elkápráztatni a falusi értelmiség vénlányait, de a kikapós asszonykákat sem vetette meg. A megszerzett skalpokról élménybeszámolókat tartott.

Máskor fiataalkori hódításait mesélte el és nem lehetett eldönteni, hogy a megdöntött áldozatok skalpja vagy a szívtiprás zaftos elmesélése jelentett számára utólag nagyobb élvezetet, ha az ifjú kolléganők kipirult arcát látta.

Kollégiumvezetői kinevezése előtt melegegett össze Nyárfásnéval, egy elvált tanárnővel. Ügyesen egyeztette a napi programot a két asszony között. Déltől kollégium, öttől hétig a szerető és utána az asszony, hiszen két felnőtt fia már távol élt a családtól. A nagy bukta véletlenül következett be. Mitykuné egy alkalommal telefonon fél hatkor kereste férjét a kollégiumban. (Ekkor még nem volt mobiltelfon!) Véletlenül Bettike kolleganőnk vette fel a kagylót és az ismeretlen női hangot felvilágosította, hogy ilyenkor már nem szokott bent lenni a főnök. Nyolc hónapon keresztül tartó alibijét döntötte romba szavaival a feleség előtt Bettike...

Mityku és az asszony külön bútoroztak, de nem váltak el. Felnőtt gyerekeik tiltakoztak a válás ellen. A vagyon megosztása sem ment volna könnyen, hiszen Mityku a sóskúti nyaralót ingyen felújította, téliesíttette azokkal az vállalkozókkal, akik a kollégiumunk felújítási munkáját hivatalos pályázat útján „elnyerték”. A nagy megrendelést valahogyan meg kellett hálálni a haveroknak.

Az igazgatóválasztás idején Mityku nyitott házasságban élt Nyárfánéval. Új barátnőjével bevonult az iskolai rendezvényekre, vállalva, hogy konkurrensei erkölcstelen életmódját pellengérré állítsák. Az elbukott igazgatóválasztás után szeretője esküvőt követelt, ami nyomasztóan hatott rá, hiszen a vagyonmegosztásból elég pőrén szállhatott volna csak ki. Bűnbánást mutatva – és a fiai nyomására és tanácsukat megszívlevélve – alázatosan visszatért asszonykájához a kihűlt hitvesi ágyba.

A nagy kibékülést szilveszterre szervezték a Fegyveres Erők Klubjába. A központi teremben kaptak helyet egy ízlésesen megterített asztalnál. Sajnos onnan pontosan át lehetett látni a klubszobába – ahol véletlenül éppen egykori barátnője Nyárfásné búcsúztatta az Óévet egy tőle fiatalabb férfival. A hiúságában megsértett Ákos nem tudta ésszel felfogni, milyen hamar is pótolták. Nagyon ideges lett – felesége kárörvendése még rá is tett egy lapáttal arra a tűzre, ami belül égette. Így nem várták meg az éjfél, még pezsgőbontás előtt távoztak.

Mityku Casanova-komplexusa újra felbukkant, amikor az iskolai függönyvarrások címén nyári szabadsága alatt segéderőt kért az igazgatótól a földszinten berendezett varrodába. A férfiklimax sajátos kislésének vélték nála a konyhán dolgozó középkorú asszonyok, hogy két

nap alatt háromnak tett közülük ajánlatot... És sorra elutasították.

Végül a negyedik napon a beosztott gépirónőnk átérezte „fellángolását”, és a négyes szobában kezdetét vette a lamur. Elvirát elkápráztatta a meg nem értett zseni monológjával, mert a vezetést merte bírálni és tőle bennfentes pletykákat hallott a jóleső kényeztetések között. A 16 évvel fiatalabb „gazella” elejtése Mitykut elbűvölte, és a kapuzárás előtti pánik kényszerképzeete feloldódott benne.

Minderről a tantestület úgy szerzett tudomást, hogy az ebédlőben elkezdte a nevelőtanárok ebédeltetését ellenőrizni 12.00 és 14.30 között. Először csak ebédidő elején állított be, hogy kis gazelláját láthassa és beszélgethessen vele. A gazdasági irodában akkor már hetek óta közszájon forgott a Mityku-Elvira páros románca

Ákos ugyanis elkövetett egy súlyos hibát. Hódítását kipletykálta Apró Anikó szakácsnőnek. Nehéz megfejteni, miért is tette. Ebéd után mindig beült hozzá a konyhába és történeteket kezdett magáról mesélni. Ilyenkor úgy érezte, „leereszkedik” az egyszerű emberek közé és kiszínezett sztorikkal akart valaki lenni előttük.

Aztán elfogytak a történetek és a jelen élménybeszámolói kerültek elő. Az asszonyka ízes dunántúli tájszólással tanácsokat adott az őszülő playboynak és folytatásos szappanoperaként várta az új fejleményeket. Anikó viszont szerette továbbadni a szót, így hamarosan az utolsó dolgozó is csemegézhetett Mityku minden kalandján iskolánkban.

Szegény Elvira! Flörtjéről tudomást szerzett főnökasszonya és minden könyvelésébe belekötött. Ráadásul az iroda minden dolgozója előtt cinikusan megszegyenítette beszólásával: – Elvira, szerelmes maga Mityku úrba, hogy mindig elszúrja a számlák pontos átvezetését?

A kollégiumvezető ebédlői ellenőrzése a vezetésnek is feltűnt, ezért Elvirát apró kifogásokkal mindig más időpontban küldték ebédelni, hogy Mityku reakcióját elemezhesék. A hősszerelmes „áldozat” reakciója minden várakozást felülmúlt.

Képes volt két órán keresztül is várni szerelmét, és amikor az leült asztalához elkölteni ebédjét, Ákos számára az idő megállt; epekedő szemekkel bámulta báránycáját, vagy elejtett gazelláját – ahogyan ő nevezte Anikó előtt.

Aztán elkezdtek velük szórakozni. Amália irodavezetőnk minden nap más időpontban engedte el Elvirát ebédelni és a tanári kar (irigykedő, vagy gonoszkodó?) tagjai fogadást kötöttek, hogy megvárja-e Mityku Őt.

Be volt avatva ebbe a csúnya játékba iskolánk pszichológusnője is, aki egy öregedő, érző férfiszív értelmetlen megkínzásának nevezte ezt a komédiát. Az éppen ebédelő tanárok kedvenc beszédtemája ekkor a mérgezett egérként fel és alá szaladgáló vezető arcának elemzése volt. Ha Elvira belibeggett, az asztalához ült és elkezdett poénkodni neki. Néha ilyenkor az ügyletes diákot küldték érte és valamilyen ürüggyel behívták az irodába, amiért aztán különösen mogorva lett.

A szerelmi légyottok napja péntek délutánra esett. A diákok hazautazása után Elvira megkerülte az épületeket és beszkökött a kollégiumi vendégszobába, ahol Ákoskája már pezsgővel várta. A konyhán először nem hittek a sustorgásoknak, ezért a takarítónők hétfőn megszerezték a vendégszoba gyűrött, „foltos” lepedőjét, amelyből Apró Anikó szakácsnő is megtudhatta, hogy Mityku nem kitalált kalandokkal hálálja meg a plusz kaját a konyhán. Mityku hímpáva monológjait egyre jobban kiszínezte, és külön élvezte Anikó álméltkodását.

Az Elvirával fenntartott munkahelyi afférnak Csalogány Gizi kórusvezető érkezése vetett véget. Ákos tanár úr a végzet asszonyát vélte felfedezni új kolleganőnkben, akit hamar elbájolt gavalléros ajándékokkal és sziporkázó humorával. A vezetés bátor, vitriolos bírálata különösen rabul ejtette Gizus szívét, aki férjének is törleszteni akart a sok alkalmi szeretőért.

A mai napig homály fedi, ki dobta fel Gizust a férjénél. A dobott Elvira, vagy Pirítós Piroska, aki buzgó erkölcsösöznek számított akkoriban, és bosszút lihegve koslatott Ákos után egy megszégyenítő afférjuk miatt. Gizus hamar elpályázott egy másik iskolába. A mai napig rejtély maradt az is, hogy a vendégszobában belekóstolt-e a Mityku által kínált élvezetekbe.

Apró Anikó ugyanis hiteltelennek, és mondjuk ki – hőbörgésnek vette a Gizus meghódításáról előadott Mityku-féle változatot a konyhában. Bármennyire is esküdözött az új skalpejtésre, Anikó nem hitt neki...

Mityku ezen szerelmi csalódása után súlyos arculcsapásként élte meg, hogy igazgatóbarátja menesztésekor kiebrudalták bagolyfalvi másodállásából. Még fel sem mondtak neki, csupán „elzavarták” az iskola augusztusi nyitóértekezletéről: – Te meg mit keresel itt?!

Ezután végre kiélhette sokasodó öregkori szeszélyeit a kollégiumon, mivel a történelemtanítástól is finoman eltanácsolták az iskolában. Rájöttek, hogy sajátos egzecírozható módszerei nem éppen emelik az oktatás színvonalát.

Nála a történelemóra felépítése a pártiskolán tanult sablonokból állt. Az első negyedórán az aktuális politikai eseményeket kérte számon inkvizíciós stílusban. Aztán következett a tanári asztalnál a harapófogós felettetés 20 percig. Majd a tankönyv vastagbetűs, kiemelt részeit diktálta le magyarázat nélkül, amit a következő órán bebírázva várt el a diákoktól. A szülők visszajelzése után az új tanévben csupán két órát kínáltak fel neki, amit büszkén elutasított, hogy újra rendbe szedhesse a távolléte alatt „elkanászosodott” kollégiumot.

Az egyszerű néphez való „leereszkedés” nemcsak a konyhán történt meg, de az iskola karbantartói közé is néha elvegyült overall álruhájában. Az egyik karbantartót sikerült megnyernie, hogy átépített sóskuti házának fürdőszobáját felújítsa és az elektromos berendezéseket is átkösse félbérért. Ezzel egyidőben kitalálta a munkára nevelés programját a kollégiumban.

A „project” augusztus közepén indult, amikor berendelt bennünket a nyitó értekezletre. A sürgős feladat nem továbbképzés vagy valamilyen fontos pedagógiai munka volt. De nem ám! Először a diákokthoz átrendezését vázolta fel. Át kellett pakolni az ágyakat, szekrényeket egyik emeletről a másikra, az elképzelései szerint. Hivatalos levélben berendelt néhány diákot

segítségként a szocialista munkára nevelés szellemében, hogy a tanárok ne cipeljék egyedül a bútorokat.

– „Az igazi munkát nem kell szégyellni!” – harsogta indulatosan, amikor látványosan, munkáruhában megtartotta az eligazítást. A gurnikról külön gondoskodott, még a pakolás előtt. A munka beindítása után aztán gálánsan lelépett a színhelyről és még a mobiltelefonját is kikapcsolta, hogy senki se tudjon elkéredzkedni. A kolleganők persze csak törölgettek, vagy megtámasztották a szekrényeket, ágyakat, így igyekeztek színleg ők is megfelelni a „csicskáztatásnak”.

Elvárta, hogy a hiányzó polcokat a nevelőtanárok szabják ki minden évben fűrészszel a hálósobák szekrényeibe.

A nagy átpakolások után külön szertartásnak számított a kijelölt ajtók átfestése. Szokás szerint a legrongyosabb nadrágjában ő festette le az első ajtót és utána jöhettek a kolleganők a kromofággal a kilincseket és a küszöböt letisztítani. Sohasem felejttem el Anita kolléganőnk panaszát, aki az első nap utáni éjszakát átbögte az emeleti szolgálati férőhelyén, miután az egész napi „munkaterápiát” nem tudta lelkileg feldolgozni.

A kopott nadrág egyfajta jelmez is volt Ákos számára, amiben átslattyogott az elméletes tanárok szobájába és előadta, hogy nálunk nemcsak pedagógiai tevékenység folyik, hanem MUNKA is, mert az ő nevelői PLUSZ feladatot vállaltak (önként és dalolva!?), ezzel nagyon sok pénzt megspórolhat a sulink.

Az intelligensebb kollegák már nem csipkelődtek szenilisnek tűnő bizonygatásain, inkább csak sajnáltak minket. Mert bizony nekünk naponta többször meg kellett hallgatnunk a munkahelyi „marasztaló” szlogeneket. Íme néhány: „Ha nem tetszik itt, mehet... A fiókomban lapul félszáz pályázó könyörgő levele, mindnyájan a maga állására vágynak. Akarja, hogy megmutassam?”

Egy másik: „Örülünk, hogy munkahelyünk van. Ha jövőre elrendelik a leépítést, azt akarja kiharcolni, hogy magát válasszam?”

Ha valakit csicskáztatott, zsarolási technikájának tárházából választott egy módszert. Különlegesen jó érzéssel tudta bemérni, kinél meddig mehet el büntetlenül a megalázások skáláján. A kétharmad haveri kör bagázst és egyharmad megtűrt régi törzsgárdatagot nagyon jól ki tudta játszani egymás ellen.

Tanév közben mániákusan ellenőrizte, hogy a kollégiumi szinteken az ügyelő tanárok köpenyében van-e csavarhúzó. A „nyalisok”, ha elismerő szavaira vágytak, minden délután beszámoltak arról, hol kellett meghúzniuk egy csavart, milyen szegelnivaló volt a koliban. A nevelői karbantartás az elsődleges pedagógiai elvárások közé küzdötte fel magát, ami közröhejjé vált az elméletet tanító tanárok és az iskolai szakoktatók között. A diákokthoz sajátos viszonyairól Mityku módszereit kiparodizálva jól szórakoztak egymás között.

Miközben Mityku embereinek állandó regulálásával volt elfoglalva, észre sem vette, hogy az orra előtt, a tudomása nélkül a kollégiumot átszervezték, kiszervezték alóla, és nyugdíjba kell

mennie.

Azonnal útnak indult a felsőbb régiókba, hogy ismét felajánlja a potya varratások lehetőségét. Így sikerült megkapnia a „Kiváló Pedagógus” kitüntetést egyik önkormányzati mentorától. (Cserébe a családnak egy egész ruhatárat varrt „különösen jó” áron.)

Mityku kitüntetése után hetekig gyomorrontással küzdött tantestületünk. Ráadásul átadás előtt a kollégiumban éjszakánként izmos „kísértetek” jártak, mert szőrén-szálán eltűnt nyolc és fél mázsa vas (kondigépek) a konditeremből, valamint pályázaton nyert videokamera, magnók, hangfalak és két tucat sporteszköz, amelyek azóta sem kerültek elő.

Ákos a negyvenéves szolgálatért járó jubileumi jutalmával, valamint a kitüntetéssel járó jelentős összeggel, kábé nettó félmillió forinttal távozhatt a közalkalmazotti szférából. Ez is kevés volt neki. Búcsúztatója után beszólt az iskola gazdasági irodájába. Kérte a vezetőnőt, hogy a kollégiumot elfoglaló új iskola diákjait ne várják csupasz ablakkal. Lógnak a régi függönyök, ezért küldjenek vagy öt csomag függönykarikát. Elküldték. Később megtudtuk, a karikák máshová kellettek, unokája lakásába varrt új függönyöket; ott rakták fel.

Ákos a tanév végén nagy csinnadrattával vonult be a kisvárosi nyugdíjasklubba, ahol újraéledő vezetői ambícióit megcsillogtatta az egykori pártkáderekből álló törzsgárda előtt. Próbálkozásai azonban most nem sikerültek, mert már kiismerték természetét. Az utolsó vezetőváltási kísérletének bukta után megharagudott és a város peremkerületében külön „renegát” nyugdíjasklubot hozott létre, ahol már főnökként jegyzik. Ottani tevékenységéről új legendák keringenek. Valaki talán egyszer ezeket is megírja.

R. Kovács László